

Izbija vsak dan razen nedeli in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

LETO—YEAR X. CHICAGO, ILL., PETEK 23. MARCA (MARCH) 1917. STEV.—NUMBER 69.

WASHINGTON ODKLANJA POSREDOVANJE. V BERLINU SE NADEJAJO VOJNE V 48 URAH.

NEUTRALNA DRŽAVA NAMERAVA POSREDOVATI, TODA VLADNI URADNIKI NE MARAJO NIČESAR SLIŠATI O TEM.

VLADA HITI S PRIPRAVAMI ZA VOJNO. — NAČRT ZA NOV DOHODNINSKI DAVEK.

Washington, 22. marca. — Vladni uradniki so danes izvedeli, da namerava neka neutralna država v Evropi posredovati med Nemčijo in Ameriko z namenom, da se odvrne vojna. Uradniki izjavljajo, da je to nov poskus Nemčije razdvojiti kongres in spraviti Wilsona v zadrego, ki pa — pravi — se ne bo obnesel.

Washington, 22. marca. — Iz vseh poročil in znamenj, ki se objavljajo, je razvidno, da se Združene države pripravljajo na vojno z Nemčijo. Glavna znamenja so:

Oboroževanje trgovskih parnikov in mobilizacija mornarice. Mornariški departament hiti z graditvijo flote manjših ladij, ki so namenjene za lov na podmornike.

„Obrambni svet“ je organiziral komitej, ki bo imel nadzorstvo čez meso municionsko produkcijo v deželi. Armadni svet priporoča takojšnjo kombinacijo armadne in mornariške eroplanske službe. Danes se je vršila konferenca izločevalcev eroplanov z načelniki mornariškega in vojnega departamenta v svrhu, da se gradi velika eroplanska flota.

Civilna komisija je povzela kake za rekrutiranje izučenihi deincev v armadni in mornariški ovarnah. Zavarovalni biro zoper vojno je določil „vojne doneske“ za zavarovalnino.

Voditelji obeh starih strank v kongresu delajo načrt za kompromis v svrhu, da se organizira polnopravna zbornica nestrankarsko, ki se snide v izrednem zasedanju 2. aprila.

Tajnik Daniels se žuri z oddajo poročila za gradnjo torpedorazruševalk. Glavni stan mornarice in generalni štab armade izdelujeta vojne načrte.

Vlada se posvetuje o načrtu nove dohodninske predloge, na podlagi katere, če bo sprejeta, bodo vsi osebni dohodki kapitalistov, ki presegajo nad \$100.000 na leto, pripadli vladi za financiranje vojne.

Poročila iz Amsterdamu se glasijo, da je minister za zunanje zadeve v Berlinu opozoril tamošnje ameriške poročevalce, da bo vojna med Združenimi državami in Nemčijo oficijelno napovedana v prihodnjih 48 urah. Ravno tako vest so dobili na borzi v Amsterdamu potom brzjavke iz Berlina.

Tukajšnji uradniki smatrajo to vest za migljec, da morda bo Nemčija prehitela ameriški kongres in prva napovedala vojno. Amerika mora čakati še deset dni, dokler se ne snide kongres, in ta čas lahko izbrbi Nemčija, da udrži prva. Nič se pa ne ve, kaj namerava Nemčija v tem trenutku. Nemška cenzura ni bila še nikdar tako absolutna kakor je zdaj in vse je dobro zakrito, kar se godi za nemškimi mejami. Od neke strani namigujejo, da je Nemčija ravno te dni aktivna v gotovih neutralnih državah z namenom, da izpostavi od njih posredovanje. Tukaj pa pravijo, da se ne bo vlada ozirala na nobeno posredovanje, izvemki, ako Nemčija takoj prekliče svojo blokadno napoved in ustavi brezobzirno potapljanje ladij s podmornikami.

Moitvo „Memphis“ je bilo 18 ur na odprtem morju.

Washington, 22. marca. — Državni departament je dobil poročilo od ameriškega konzula v Glasgowu, da je prišlo tamkaj osem rešenih mornarjev s potopljivega

nega ameriškega parnika „Memphis“. Mornarji so veslali v čolnu na odprtem morju osemnajst ur preden je prišla pomoč. Trije člani z ostalimi mornarji so se izkrcali na irskem obrežju.

NEMŠKA ŠPIJONA OBSOJENA.

New York, 22. marca. — Albert O. Sander in Karl N. Wunnenberg, katera sta se večeraj priznala krivim, da sta pošiljala špijone na Angleško v svrhu dobave militarističnih informacij za Nemčijo, sta bila danes obsojena na dve leti ječe v zvezni kaznilnici v Atlanti in na globo \$2500 vsak.

45 LADIJ POTOPLJENIH V ENEM TEDNU.

London, 22. marca. — Angleška admiraliteta javlja: V tednu, ki se je končal z 18. marcem, je priplulo v angleške luke 2528 ladij nad sto tonami raznih narodnosti, odplulo pa je v tem času 2554 ladij. Submarinke ali mine so potopile v tem tednu 16 angleških parnikov z 1660 tonami in več, z manj kot 1600 tonami pa osem. V tem času je bilo napadenih 19 angleških parnikov, toda napad se ni obnesel.

POMANJKANJE PAPIRJA.

Washington, D. C. — Zvezna trgovska komisija namerava razdeljevati papir za časnike skozi posebno komisijo, v kateri bodo zastopani vsi interesi.

Komisija bo sestala iz petih članov in bo takoj imenovana, ko se tovarnarji zedinijo glede cen. V komisiji bodo zastopani tovarnarji, trgovci, veliki in mali izdajatelji listov.

NOV DAVEK, ČE PRIDE DO VOJNE Z NEMČIJO.

Washington, D. C. — Uprava se peča z načrtom za dohodninski davek, če pride do vojne z Nemčijo. Po tem načrtu bodo obdavčene vse osebe, ki imajo več kot \$100.000 dohodkov na leto.

Preračunili so, da bi ta davek v zvezi z drugimi davki vrgel na leto od \$2.000.000 do \$3.000.000.000 dohodkov, kar bi zadostovalo za vse potrebe.

Mnogi uradniki izjavljajo, da je tak dohodninski davek upravičen, da nosijo tudi bogatini troške in ne samo delavec.

BLAGOSLOV VOJNE.

Neki H. Brockman, ki se je po daljšem bivanju v Evropi zopet vrnil v New York in je kot član mednarodnega odbora „Kračanske zveze mladih mož“ marsikaj povedal, kar je drugim ljudem prikrito, je izjavil na shodu, da je 25 odstotkov vojakov, ki so prizadeti vsled vojne, radi spolnih bolezni uničenih.

V taboriščih za ujetnike vsesa v sebe več mladih mož v starosti od 18 do 25 let smrti kal kot v strelskih jarkih. Bolnišnice v Evropi so prenapolnjene s temi nesrečniki.

To je strašna slika, ki je podaja Brockman. Kar ne pače v strelskih jarkih, zapade sifilisu in drugim boleznim. Vojna je samomor za evropske narode.

VREME.

V soboto (severni Illinois) oblačno in nestanovitno. Zmerna temperatura in južni vetrovi. V zadnjih 24 urah je kazal topolnec od 44 do 60 stopinj.

AMERIKA HOČE LOCITI AVSTRIJO OD NEMČIJE.

New York, 22. marca. — „The Tribune“ je večeraj priobčila sledeče poročilo iz Washingtona:

„Predsednik Wilson izdeluje načrt, po katerem bi Združene države ohranile prijateljske stike z Avstrijo in to prijateljstvo bi služilo za končno osamljenje Nemčije z dosego separatnega miru med Avstrijo in entento. Odgovor na zadnjo avstrijsko noto glede na submarinsko kampanjo je zadržan in ne bo odposlan na Dunaj toliko časa, dokler se dobera ne pretrese to vprašanje. Razume se, da so tudi ententne države seznanjene s tem vprašanjem in v to svrhu je položen temelj dogovoru z zavezniki.“

Ravno zdaj je dobra priložnost za ločitev Avstrije od Nemčije. Ruska revolucija je po najboljših informacijah naredila globok vtisk v centralnih državah in moč Hohenzollerncev se manjša z vsakim dnevom. Vsekakor je torej boljše za Avstrijo, da preneha z vojno in dobi kolikor more dobiti, ne da bi čakala na polom Nemčije.

Državni departament je pripravil noto, v kateri ameriška vlada opravičuje svoje naredbe napram ugroževanju od strani Nemčije. To noto, ki je namenjena kot odgovor Avstriji, bo Wilson mogoče porabil kot poslanico kongresu, ko bo zahteval, da mu kongres poveri več oblasti ali da napove vojno“.

KRVAVI IZGREDI V BERLINU?

Amsterdam, 22. marca. — Semkaj je prišlo poročilo, da so v Berlinu izbruhnili resni izgredi. Govorica, da je v Nemčiji buknila revolucija, je povzročila veliko paniko na tukajšnji bezi.

Izgredi lačnih množic, ki večinoma obstoje iz žensk in mladine, so se vršili tudi v Monakovem, Lipskem, Dusseldorfu in Hamburgu. Izgredniki so razbili okna na prodajalnah in napadli polteljo s kamenjem. Vesti z nemške meje se glase, da potniki, ki so prišli iz Nemčije, pripovedujejo o velikem dovajanju vojaštva v Berlin in druga večja mesta. Vse te vesti prihajajo iz nemških neuradnih virov.

Tukajšnje časopisje polaga na te vesti veliko resnobe in je poslalo poročevalce na mejo, da dobe več informacij. Sumljivo je tudi to, da so zadnje dni izostala privatna pisma iz Berlina in Hamburga, od koder so doslej dohajala redno. Mogoče je, da so se pojavili veliki štrajki, spremljani z demonstracijami lačnih množic, a lahko je tudi, da je imela ruska revolucija takšen vtis na nemško ljudstvo, da pride do odmeva.

AMERIŠKI POSLANIK NA BALKANU SE JE VRNIL S TOVORNIM PARNIKOM.

New York, N. Y. — Charles Vopička, ameriški poslanik na Balkanu za Srbijo, Bolgarijo in Rumunijo, se je vrnil na norveškem tovornem parniku Ranenfjord. Z njim se je vrnilo tudi več Američanov.

Vopička pravi, da so letaleci metali bombe na Bukarešt mnogo dni preje, preden so čete centralnih zaveznikov osvojile mesto. Pri teh napadih je bil ubit neki Američan.

Prehranitev v Bukarešti je slaba. Nemci so pobrali živež za prehranitev armade. Vopička pravi, da je dobil za poslanstvo na ta način kruh, da je izposloval dovoljenje od poveljnika, da je pek odprl opekarno, da je zanj in drugo osobje pri poslanstvu pekel kruh.

KAJ PRINAŠA PROHIBICIJA.

Richmond, Ind. — Mesto je postalo suho kot Sahara, v njem ni dobiti opojnih pijač in zdaj ljudje vživajo vsakovrstno brozgo, da se omamijo, ne zneeneč se za to, kakšne bodo posledice.

Tako je n. pr. Ralph Couler, ki je po poklicu brivec, pronašel, da je tekočina za čiščenje glave pri mešan spirita. Načrtal se je te tekočine in se tako omamilo, da je poljubljal zemljo in objemal brozjavne drogeve. Seveda so ga a-retirali in postavili pod \$25 poročstva.

Tekočina, ki služi za čiščenje glave, vsebuje kinin in 62 odstotkov alkohola.

DANIELS JE ODBAVIL NAJBOLJŠEGA TOPNIČARJA RADI PIJANOSTI.

Philadelphia, Pa. — Lajtnant Thomas M. Tipton je bil poznan kot najboljši strelec v mornarici, ki ni nikoli zgrešil cilja.

Vojni sod ga je spoznal krivim radi pijanosti, grdega jezika, u-stavljenja proti aretaciji in da je udaril stražo. Pripočil ga je mornariškemu tajniku, da suspendira kazni. Daniels je odgovoril, da kazen ostane in da mornariški departament ne mara za oficirje, ki so pijani.

NEZNANA BOLEZEN V GRU JE ZAHTEVALA OSEM ŽRTEV, PREDEN SO JO OMEJILI.

Galesville, Wis. — Neznana bolezen v grlu je zahtevala osem žrtev, preden so jo omejili zdravniki iz bližnjih mest.

Po izjavi zdravnikov se je bacil, ki je povzročil bolezen, nahajal v mleku. Več kot 150 oseb je zbolelo za nalezljivo, med njimi tudi dva domača zdravnika. Mnoge osebe, katerim se zdaj obrača na boljše, ostanejo pohabljene za vse žive dni.

KAZNENEC JE ZAKLAL STRAŽARJA.

Leavenworth, Kans. — Ono Manuel, ki sedi radi uboja 25 let, je zaklal v zvezni ječi stražarja E. A. Barra. Manuel, ki je zelo vročega temperamenta, se je razjezil, ker ga je stražar naznanil podjetničarju, da ni pritisnil številke na par čevljev, ki so bili oddani nekemu drugemu kaznencu.

Barr jebil na patrolnem pohodu, ko se mu je približal Manuel, ki je nekje dobil ostro tesarsko dleto. Kmalu je bilo slišati par ostrih besed in nato je Manuel stegnil roko in zasadi dleto stražarju v prsa, ki je po par minutah izdihnil.

Manuel je v Alaski ubil nekega Grka in dobil je 25 let ječe. Zdaj pride pred zvezno sodišče radi umora prve vrste.

To je že tretji umor v 18 mesecih v zvezni ječi. Robert Strond je ubil stražarja Andrew Turnerja, neki kaznenc je zaklal kaznence Henry Schmidta, Manuel pa sedaj stražarja Barra.

SOCIALISTIČNI KANDIDAT ZA OBČINSKEGA SVETOVALCA NAPADEN.

Chicago, Ill. — Ko se je Jacob Sonnenshein, socialistični kandidat za občinskega svetovaleca v de-tem občinskem volilnem okraju, vračal domov s shoda, ga je neznan zlikovec iz stranske ulice ob-strelil.

Neznane je po tem strahopetnem činu pobegnil. Sonnenshein ga opisuje, da je star okoli 25 do 30 let in da je imel na sebi obleko temne barve.

NEMCI SE USTAVLJAJO NA NOVI LINIJI; ODLOČILNA BITKA BLIZO? NIKOLAJ ROMANOV ARETIRAN.

V LONDONU PRAVIJO, DA JE UMIKANJE NEMCEV POSLEDICA ZAVEZNIŠKE OFENZIVE OB SOMMI. — FRANCOZI SO OSVOJILI NOVE POZICIJE.

KERENSKIJ IZJAVLJA, DA JE RUSKO DELAVSTVO SLOŽNO Z NOVO VLADO. — CARJEVI TIRANI ROMAJO V JEČO.

Berlin, 22. marca. — (Brezštitno.) — Generalni štab namanja danes, da je bojevanje oklevalo tudi na rumunski fronti. Na ruski fronti ob Beresini, istočno od Lide, so Nemci okkupirali štiri kilometre ruskih zakopov in ujeli 200 Rusov.

London, 22. marca. — Angleška nišja zbornica je danes soglasno sprejela resolucijo, ki izraža čestitke ruski dumi na zmagoviti revoluciji.

Petrograd, 22. marca. — Justični minister Kerenskij je danes odločno zanikal vse vesti, ki prihajajo iz Berlina in govore o sporu med delavci in novo vlado v Rusiji. Kerenskij je izjavil, da je on sam član delavske stranke, ki priznava socialistični program, in da ne bi bil nikdar sprejel sedeža v ministertvu, če bi na bila njegova stranka zadovoljna s provizorično vlado.

London, 22. marca. — Tukajšnji vojni eksperti izjavljajo da je umikanje nemške armade na Francoskem posledica zavezniške ofenzive ob Sommi. Nemci so pričakovati letos še hujši udarec in zato so se rajši umaknili. Nemške čete bi se rade ustavile na črti Cambrai-St. Quentin-Laon, toda Angleži in Francozi so jim bili prehitro za petami in Nemci ne morejo tako naglo organizirati svoje artilerije, zato se umikajo dalje.

Petrograd, 22. marca. — Provi-zorična vlada je ukazala aretirati Nikolaja Romanova, bivšega carja in njegovo ženo Aleksandro Fedorovno. Generalu Aleksijevu, šefu generalnega štaba, je poverjena naloga, da pazi na jetnike, dokler ne pridejo člani dume, ki bodo spremlili carja in njegovo družbo v Carskoje Selo.

Pariz, 22. marca. — Vojno ministertvo danes poroča, da so Nemci nudili energičen odpor med rekama Somme in Aisne, toda po ljutem boju severno od Tergniera so jih Francozi potisnili iz več močnih pozicij. Francozi so okupirali večje število vasi severno od Soissons sprico trdovratnega odpora nemških čet.

Razen carja je ukazal število carjevih privrčencev in dostojanstvenikov stare vlade, med katerimi je tudi poglavar „svetega sinoda“ Rajev, (menda ena prvih glav ruske cerkve), dalje bivši ministrski predsednik Kokovev in več voditeljev „črne stolinje“ in notranjih birokratičnih krogov. Tajna policija na Finskem je razpuščena in na meji je bilo prijetih veliko število pristaev starega režima, ki so hoteli pobegniti na Švedsko.

Poročilo se glas: V okolihu severno od Tergniera smo osvojili nove pozicije istočno od St. Quentinkega kanala in iztirali sovražnika iz več važnih defenzivnih postojank. Južno od Oise in severno od Soissons smo okupirali večje število vasi kljub ljutemu odporu Nemcev v okolihu Vregny. Severno od Berry-au-Baca smo izvršili nenadni napad in ujeli nekaj mož.

Knez Lvov, ministrski predsednik sedanjega začasnega kabineta, je dejal večeraj v intervjuju z nekimi ameriškim reporterjem, da nova vlada organizuje Rusijo v nepričakovano dobrih uspehoma. Kradjevna zvestava, ki so enostavno nadomestila nazadnjaške načelniki z novimi in naprednimi, so veliko pripomogla do takojšnje in gladke izpremembe. Lvov je bil glava narodnih zemstev in pod njegovim vodstvom so bila zemstva tako temeljito reorganizirana, da je bilo treba le spremljati krajevne načelnike in dežela je organizirana za novo vlado. Centralni odbor zemstev v Moskvi se je zavedal ves čas vojne, da se Rusija bori na peterih frontah: na štirih proti zunanemu sovražniku in na peti proti notranjemu sovražniku v Petrogradu. Zdaj je premagan notranji sovražnik in peta fronta je izginila.

Nemci so ostavili 366 mest in vasi v invadiranem teritoriju v zadnjih štirih dnevih in več kot 50 v zadnjih štirindvajsetih urah. Sneg in dež precej nagaja angleško-francoski kavaleriji, ki pritiska za Nemci, toda kljub temu se nadaljuje prodiranje. Kakor kažejo znamenja, ne bodo Nemci obstali na takozvani „Hindenburgovi liniji“, ki drži od Lille čez St. Quentin do La Fere. Zadnja dva mesta sta že tako blizo francoske armade, da ju Francozi lahko dosežejo s topovskim ognjem. Nemško umikanje je zdaj dobilo drugo lice v toliko, da na enem kraju se čete še umikajo, dočim se mislijo na drugem koncu ustajljati.

Lvov je tudi dejal, da so armade na južnozpadnih in zapadnih frontah Rusije popolnoma lojalne novi vladi: edino na severni fronti (okrožje Rige) je bilo nekaj konflikta, toda komisarji, ki so bili poslani iz Petrograda, so našli tamkaj red in mir. Finska se je takoj pridružila novi vladi in nikjer ni bilo nobenega znancaja odpora.

Francozji in Angleži sproti popravljajo ceste in gradijo železnice, tako da imajo že dobro zvezo za seboj. Vsekakor pa je mogoče, da se Nemci ustavijo na vislinah, ki se vlečejo izza Cambraja, St. Quentina in Laona.

Začasna vlada je v neprestani zvezi z delavskimi delegati in do zdaj še ni bilo nesoglasja, ki bi se ne končalo s sporazumom.

General Nivelle, vrhovni poveljnik fran. armad, poskuša zabiti zagozdo v novo nemško fronto med Laonom in Craonne, severno od reke Aisne. Velika množina francoskih čet se vali tamkaj in francoske baterije na južnem bregu reke so že naperile ljut ogenj v nemške pozicije. Na tem kraju je nastal nov lok nemške fronte, ki se nadaljujejo v Šampaniji, in ako se Francozom posreči narediti vrzel tamkaj, lahko napadejo bok nemške armade v Šampaniji in jo pripravijo v katastrofo.

Vlada je apelirala na armado, da ohrani svojo moč, solidarnost in disciplino v boju proti zunanemu sovražniku. Apel, katerega sta podpisala Lvov in vojni minister Guček, se glasi:

Čim dlje se umičejo Nemci, tem večje je število civilnih prebivalcev, ki jih puščajo za seboj. Nemci so menda prišli do spoznanja, da je za nje boljše, če prepustijo prehranjevanje civilistov Francozom, kakor da bi jih vlačili seboj in jih hranili s svojo pičlo množino hrane. Osvobojeni prebivalci so bili v tužnem položaju. Nadalje na 3. str. 1. kol.

„Ljudstvo bo doma uspešno organiziralo življenjske nove Rusije pod pogojem, ako ga bo armada branila pred zunanji sovražnikom. Vlada je prepričana, da bo armada, ozirajoča se na omenjeno dejstvo, ohranila svojo moč, solidarnost in disciplino.“ (Dalje na 3. str., 2. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom: "PROSVETA" 2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT" Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address: "PROSVETA" 2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Februarja 28-17) poleg našega imena in na slova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

UMIKANJE NEMCEV.

Nemška armada se umiče iz Francije in je že ostavila več kot 1300 kvadratnih milj ozemlja. Razni kritiki izvajajo mnoge spekulacije iz tega umikanja. Eni govorijo o "strategičnih potezah Mindenburga", drugi o novih ofenzivah, ki bodo spravile zaveznike v konfuzijo itd.

Nihče se pa še ni spomnil, da je retricija Nemcev vsekakor potrebna zaradi tega, da bo imel kajzer več vojaštva doma, kadar mu zagrozi usoda ruskega carja. Vsak čas namreč lahko izbruhne v Berlinu revolucija, ki bo prekucnila tron Hohenzollerncev. Nemški proletarijat, ki je obsojen na grozovito stradanje, je brez dvoma slišal o ruski revoluciji, kar potrjujejo vesti zadnjih dni. Poročajo o štrajkih, nemirih in demonstracijah v Hamburgu, Monakovem, Lipskem in drugih večjih nemških mestih; ta poročila so sicer "nepotrjena", majhna in meglena — toda ne smemo pozabiti, da so bila prva poročila o revoluciji v Petrogradu tudi tako majhna, meglena in "pretirana".

Čim je zmagala revolucija v Rusiji in zaplapolala rdeča zastava na carjevi zimski palači — rdeča zastava na carski palači!!! — je nemški kancelar Bethmann-Hollweg naglo stisnil rep in jo ubral na Dunaj, kjer se je zaprl z avstrijskim cesarčkom Korličkom v sobo. Kaj sta govorila, ne ve nihče — razumljivo pa je, da so se jima tresle hlačice. To je bilo dobro znamenje. Drugo znamenje so bile odkrite in neustrašene besede, ki jih je izgovoril socialistični poslanec Leinart v pruski zbornici: "Vlada naj si zapomni, da nemško ljudstvo ne bo zmiraj samo za hlapca!" Samo te besede zadostujejo, da se tresejo hlačice slehernemu kajzerjevemu klikarju v Berlinu. Socialistični list "Vorwaerts" v Berlinu ogorčeno vprašuje: "Kaj, ali bo Nemčija edina država, na katero bodo kazali s prstom, da ni svobodna?"

Rekli smo, da vsak čas lahko izbruhne v Berlinu revolucija. Zakaj pa ne? Ali morda ni mogoče? Vse je mogoče! Seveda je treba priznati, da je revolucija v Nemčiji veliko težje izvedljiva kakor je bila na Ruskem. Kajti nikjer na svetu ni militarizem tako organiziran kakor v kajzerjevem carstvu in noben vojak na svetu ni tako zakovan v militaristično mašino kakor je nemški vojak. Toda kje je zapisano, da mora biti nemški vojak na vse večne čase breztelesna mašina? Kdo se upa trditi, da nemški vojak ne čuti kakor drugi ljudje in da ne misli na bodočnost? Kako bi to moglo biti, da bi moral ravno nemški proletarec v vojaški suknji ohraniti vekovečni hlapčevski duh? — Nemška revolucija brez armade je nemogoča; prepričani pa smo, da bodo nemške čete rebelirale, kakor hitro se spunta par regimentov, katerim bo ukazano, da morajo streljati na svoje lastne očete in brate, ki bodo — gladni in mizerni — dvignili prapor revolucije proti kajzerju in njegovi klikli. Prazen nemški želodec bo rodil revolucijo, kakor jo je rodil prazen ruski želodec — in nemški želodec ravno tako kruli, kadar je prazen, kakor ruski ali čigavkoli.

Do zdaj so vlekli nemškega in avstrijskega vojaka, češ, braniti je treba domovino pred ruskim tiranstvom. In nemško-avstrijski vojak se je dal potegniti. Kaj bodo pa zdaj rekli? Ali bosta morda rekla kajzer in Kori: "Borite se, borite proti solncu ruske svobode! Mi ne maramo svobode, mi hočemo, da ostane črna noč tiranstva!" Kaj bdo pravzaprav zdaj rekli? Pod kakšno pretvezo bodo nadaljevali vojno proti novi, svobodni Rusiji? Mar zato, da kajzer potlači morebitno rusko republiko in postavi carja nazaj na tron? Nikolaj Romanov je kajzerjev bratec po kroni in tiranstvu, medtem ko mu je svoboden ruski narod največji sovražnik, ki tudi njega (kajzerja) lahko spravi ob zlati tron in zlato kastrolo na glavi.

Nemške čete se umičejo iz Francije. Kam gredo? Ali gredo domov potlačiti revolucijo? Ali gredo, da se pridružijo revoluciji!

Nemške in avstrijske čete bi izvojevale največjo zmago in na glavo bi si položile venec nesmrtno slave, ako takoj odmaširajo v Berlin, na Dunaj in v Budimpešto in vržejo po vzgledu Rusov črveno cesarsko vlado ob tla ter izročijo vlado centralnih držav ljudstvu, kateremu spada.

MR. GERARD (RIGHT) NEARS HIS HOME (NEW TO HIM IS CLARENCE H. MACKAY)

Ljudska množica v parku pred mestno hišo v New Yorku ki je sprejela bivšega poslanika v Nemčiji James V. Gerarda ko se je povrnil domov. Spodnja slika pokazuje Gerarda na desni.

WELCOME TO AMBASSADOR GERARD ARROW SHOWS MESSAGER

Photos by American Press Association.

Tudi na društvenem polju dobro napredujemo. Dasi je naselbina mala, imamo več društev, a najbolj napredno je gotovo društvo SNPJ, ki šteje okoli sto članov in približno petdeset otrok. Dne 30. maja razvilo bo to društvo svojo društveno zastavo. Kaj več o tem pride v javnost pravočasno. Pozdrav vsem članom in članicam SNPJ in naročnikom Prosvete.

Naročnik.

Johnstown, Pa. — Toplo pomladansko solnce sije danes ko to pišem in kaže se, da kmalu zacvetijo nečne rožice po prisojnih gričih. Tudi na našem društvenem polju začeli so se kazati znaki novega življenja. Na zadnji seji društva Adria smo razpravljali o graditvi novega Doma. Naše društvo šteje blizu sto članov in jaz sem pripomnil če bi vsak član daroval v društveno blagajno po 50 c. mesečno, nabralo bi se \$500.00 v desetih mesecih. Večina članov se je s tem strinjala in nekteri so se še izrazili, da nam dajo na razpolago tri tisoč dolarjev, ako hočemo graditi svoj dom. Samo en član je ušel iz dvorane. — Brate, in sestre primimo se stvari in zgradimo si svoj lasten Dom, da ne bomo vedno odvisni od drugih.

Najbolj žalostno je, da se med delavci samimi dobijo, ki nam nasprotujejo in podirajo naše delo. Nečje sami sebi dobro in nam škodujejo. Ampak mi se tega ne plašimo in nadaljujemo z našim delom in vabimo pod naš prapor vse, ki se borijo za duševno svobodo. Rojakom, ki se potegujejo za Nemčijo, Avstrijo, Francijo, Anglijo itd., bi svetoval, da take stvari opustijo in se borijo za osvoboditev delavstva iz kapitalistične sužnosti. Naročite se na Prosveto in Proletarec in izobražite se v duhu razredno zavednega delavstva. Misijonarjem pa povejte, kot je dejal Heretik:

Jaz pred noben oltar ne poklekam vam nikdar; čemu molil bi Boga, čemu? Moj duh je sam enak Bogu!

Tajnik soc. kluba št.65.

Collinwood, O. — Na opomin društva v Boj št. 53 SNPJ v Collinwoodu, naj se vsi člani udeležijo seje, katera se vrši drugo nedeljo aprila, ker bomo razpravljali o Delavskem Domu. V zapiski se glasi, da kadar se stvar odži, da se še poprimemo in članom boljše razložimo. Zadržne konvencije, ki smo jo imeli, se ni raztomačilo pravilno, ker razna društva se niso mogla zediniti. Moram na kratko popisati kaj je krivo. Mlado društvo si je postavilo odbor in čarter prej, ko je bilo zborovanje delegatov za Narodni Dom. Po mojemu prepričanju je bilo pravilno urejeno. Če so člani in društva brez čarterja, naš blagajnik ne more imeti veliko

delavci, kateri še niste člani delavske politične organizacije, pristopite nemudoma. Vsak delavec bi moral biti organiziran politično in ekonomsko in la se ta način more delavstvo pričakovati uspehov. Zatorej, na noge delavci! Vsem vam je znano, da igrajo noge veliko vlogo v javnem in privatnem življenju. Ne morda zato, ker hitre pridete iz Chisholma na Buhl "k nogam", kakor s "strikeri", ampak ker brez nog sploh ne morete nikamor. Ko greste plačati svoj "stor-bil", morate rabiti svoje noge. Če tega ne storite, bo trgovec sam prišel in plačati boste morali vseeno. Ako komu posodite desetak, morate zopet svoje noge rabiti predno ga nazaj dobite. Če vas kdo napodi, kako bi tekli, če ne po nogah! Noge pa ne pridejo v poštev le pri ljudeh, ampak celo pri neživih stvareh. Tako je n. pr. pri Štifu S. . . . "keg" pive dobil noge in pobegnil iz "kevdra". Kot se vidi je vse na nogah in hrepeni po svobodi. Časopisi poročajo, da je ruski mušič stopil na noge in zalteval svoja prava. Ruska carica je pametno rabila svoje noge in baje pobegnila. Tudi Nikolaj bi se bil poslužil svojih nog na isti način, da ga niso odpeljali v zapor, kakor gospoda. Kakor vidite so noge zelo koristne za človeško družbo. Naj živijo tisti, ki jih je iznašel! Kako bi n. pr. na naših veseljih plesali brez nog, kako bi od jezice tolkli s petami ob tla brez nog, kako bi se sporazumeli igralci pri mizi ali pa mešana družba veseljakov in veseljak, če ne bi se mogli breati z nogami! Pa še to pomislite: kam bi djali kurja očesa, če ne bi imeli nog! Torej, vsi na noge, na svoje lastne noge in svet bo naš!

Nožni oboževalec.

Alliquippa, Pa. — Moram se malo oglašiti, da širša javnost ne bo mislila, da je naša naselbina popolnoma izumrla ali pa da smo se šli klat za evropske vsega sife kronaje lenuhe. Tukaj smo še vedno istega prepričanja: proti vojni v Evropi in niti najmanj si je ne želimo tukaj. — Pa pustimo vojno na strani, ker itak vemo, da nam vsem škoduje. Naj omenim nekoliko delavske razmere. Dela se še dosti dobro in tudi zaslužek ni preslab. Tukašnja Vulean Crucible Steel Co. je že večkrat povišala plačo za nekaj odstotkov. Klub tena pa nam le malo ali nič ne preostaja, ker se vse življenske potrebščine silno dražijo. Tudi ječmenovec se je zadnji mesec podražil za 25 odstotkov. Največ zaviljemo te zdravilne vode na veseljah katerih vzrok je prihod Mrs. Štoklje. V enem mesecu je posetila družine Ant. Selan, John Vrečar, Jac. Šireel, Geo. Smrekar in Ant. Grosnik. Pri prvo in zadnje imenovani družini je pustila

Farrell, Pa. — Tukaj so zastavali delavci pri A. S. & T. P. Co. Stavkarji zahtevajo nekaj odstotkov zvišanja plače, a kapitalisti so gluhi in nečjejo nič slišati o tem. Predstavljajo si, da so delavci njih sužnji, toda ako so delavci organizirani, se ohloli izkoriščevalci kralu ukrotijo.

Rojake opozarjam naj ne hodi jo za delom v tujakino "pleharino", dokler je štrajk. Dobro bi bilo tudi paziti, če družba pošilja delo v kako drugo mesto. Zavedni delavci si pomagajo vzajemno. Stavkarjem priporočam naj bodo vstrajni in naj se zadržijo mieno, pa jim je zmagata zagotovljena. — Poročevalec.

Chisholm, Minn. — Volitve so minile in treba je na noge ponovno. Pretečne volitve niso bile tako zelo važne za nas, ker delavskih kandidatov sploh ni bilo. Sicer pa moramo gledati v bodočnost in se pripravljati, ker je dovolj žalostno, da je toliko delavcev v tujakini okolici brez svojega zastopnika pri mestni upravi. Rojaki,

zavpnic od strani članstva, da je pravilno, da je bil čarter sprejeto, ker ta čarter se lahko sprejme in spremeni na prvi konvenciji od delegatov, kateri imajo sedaj v prid Delavskega Doma. Zapisnik se glasi takole: 1. Delnice so po deset dolarjev. 2. Društva, katera se želijo združiti kot delničarji Narodnega doma, morajo vzeti na vsakih 10 delnic po eno delnico. Vsako društvo, ki tero ima manj kot 50 članov, mora veeeno vzeti najmanj 5 delnic. Lahko jih pa vzame več, ako jih hoče. 3. Delnice se morajo plačati v dveh letih ali pa kakor se dogovorijo društva. 4. Vsako društvo mora priložiti na delniško konvencijo pet dolarjev na račun svojih vzetih delnic. Društvo, katero vzame več kot delnice mora prinesiti na prvi delniško konvencijo eno desetino svojih vzetih delnic. Društvo, katera ima dovolj denarja v blagajni, mora prošeno, da plača svoje delnice prej ko je mogoče, da se delnice preje začne. 5. Te zadržne korporacije v N. D. pa lahko postane vsako društvo, bodisi tega ali onega politična. 6. Na prvi delniški konvenciji so zastopana le ona društva, katera vplačajo desetino svojih delnic po konvenciji, ko so že prej vrejena, se začnejo oddajati delnice posameznikom. 7. Vsak delničar, ako hoče biti deležen delnice, mora biti toliko časa pri tej zadržni korporaciji, da je Dom plačan. Od takrat, ko postane delničar, pa do takrat, ko je N. D. popolnoma splačan, je tečejo obresti, kakor so naravnih dohodki, a nikadar ne več, kakor po 6%. Ravno tako tečejo tudi delnicam, ko je pa Dom plačan, tedaj pa prenehajo biti posamezni delničarji. Ostanajo pa vključeni pravomočno na N. D. toliko časa, da je v blagajni N. D. zopet toliko denarja, da zamore vsako leto izplačati delničarje, to je tiste, ki so vključeni na N. D. Na N. D. e. ne sme delati dolga. 8. Kadar posamezni člani prenehajo biti delničarji in so vključeni na N. D., tedaj jim na njihove narastle delnice ležijo obresti po 4% toliko časa, dokler se jim ne izplača delnice. 9. Vsa društva, ki so združena pa ne vzdignejo svojih delnic, ampak ostanejo vedno delniška in združena. Le v slučaju, da bi N. D. imel toliko denarja, da bi se ga ne moglo v kake namene uporabiti, tedaj se doletni denar porazdeli med društva na posamezne delnice, ako je dvetretjinska večina zato. 10. Vsakdo, ki gre poprej od zadržne korporacije, preden je Dom plačan, lahko svoje delnice proda kakemu drugemu. Samo se mora to naznaniti glavnemu tajniku delniškega odbora, kateri mu izda duplikat, to je druge vrste delnice. Ako pa kateri izmed delničarjev umre, predno je dobil izplačane delnice, ima pa pravico delnice tista oseba, katera je se volil in ako se sklače s potrebnimi listinami. 11. Društva imajo vsako leto delniške seje in to v mesecu decembru na katere pošiljajo dva svoja zastopnika, oziroma delegata. Te letne seje se lahko udeležijo tudi posamezni delničarji. Niso pa pravice biti voljeni za direktorje in ne glasovati, ali stariji predloge, imajo pa pravico dati kake dobre nasvete. Vse teke so društva potrdila in sprejeli kot temelj pravilom združitve za Narodni Dom v Collinwoodu. Kar se tiče pa dopisov iz Collinwooda so zmerom kakor mali napadi od strani članov. Društva stara in mlada se morajo zediniti pa "Lekšenski" morajo pri miru pustiti, ker nam ni na potu. Ni pa prav po veseljih kričati: "Občinstvo, za svoje usrehe." Delujmo za Dom složno, ker le v korist članstvu vseh jednatih zvez in vsemu delavstvu. — John Prudich, zastopnik zadržnega zborovanja za Narodni Dom.

LESTNICA UREDNIŠTVA.

K. K. Rostya, Wash. — Poročilo o nesreči smo dobili od nekoga drugega rojaka par dni pred našim in isto pričelili v lista. Niso torej pomena, da bi se enkrat pisali o ravno isti stvari. Sporočilo nam kaj drugega o pritiki. — zdravi

Vesti z bojnih front.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

to, da bi jim pustili Nemci na za pet dni, kakor je javljalo...

London, 22. marca. — Uradno glasi: Južno in južnoistočno...

Berlinu pričakujejo odločilne bitke.

Berlin, 22. marca. — (Brezlič.) — Generalni štab poroča da...

Nemška kavalerija je zdaj v bitki z angloškimi in francoskimi konjiki...

turške fronte. — Rusi v Mesopotamiji.

Petrograd, 22. marca. — V smeri od Sakiza v Perziji je naše prodiranje prisililo Turke...

Vesti z drugih bojišč.

Berlin, 22. marca. — Makedonska fronta: Severno od Bitolja...

Petrograd, 22. marca. — Nemške ogledne partije so postale bolj aktivne.

Rin, 22. marca. — Na Tirolskem so bili večeraj vroči topniški boji.

ITALIJA POŠILJA ČETE V FRANCIJO.

Lausanne, Švica. — Tukaj poročajo, da so Italijanske čete na poti v Francijo...

CAR JE ARETIRAN.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

nost in disciplino nedotaknjeno in da bo storila vse, samo da se konča vojna z zmago.

Petrograd, 22. marca. — "Ruska Volja" je objavila dolg članek, v katerem razkriva izdajstvo carjeve kelike in pravi, da je bilo Carskoje Selo gnezdo nemških špijonov.

Vsi člani bivše ruske dinastije bodo drug za drugim odstavljani iz javnih služb in postavljeni pod čužujočo oko oboroženih straž.

Sprejem političnih jetnikov. London, 22. marca. — Reuterjev poročevalec javlja, da je večeraj dospel v Čito vlak s političnimi jetniki...

Knez Čerkesov, znani ruski pisatelj in izganec, katerega je nova vlada pozvala nazaj v Rusijo...

Nova Rusija ne misli na anektacijo Carigrada.

Petrograd, 22. marca. — Justični minister Kerenski, socialistični poslanec v dumi, je rekel danes v intervjuju...

Ko je bil Kerenski vprašan, kakšne cilje ima nova vlada z ozirom na vojno...

Gompers čestita Rusiji. Washington, 22. marca. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije...

S. Čekedziju, socialističnemu članu izvršnega odbora v dumi: "Radujemo se z ruskimi delavci v njihovi novopridobljeni svobodi."

V Berlinu vidijo protirevolucijo. Berlin, 22. marca. (Brezlično.) — Vesti iz Stockholma in Koda...

"Berliner Tageblatt" ima brzojavko iz Koda, da finski socialisti zahtevajo neodvisno republiko za Finsko.

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

Chicago, Ill. — Povsod se pozna, da se bližajo občinske volitve. Agitatorji za buržoazne stranke...

delničarje obeh družb korporacijskega pravdnika Ettelona, župana Thompsona, demokratičnega političarja Schweitzerja in druge...

Ljudstvo je bilo pri raznih volitvah res v finem položaju. Če bi glasovalo za Schweitzerja, bi glasovalo za plinsko družbo...

Komur ti argumenti niso odprli glave in ob kljub temu glasoval za buržoazne kandidate, republikance in demokrate...

Ta čudoviti fonograf igra vse velikosti plošče od 6 do 10 palev. Victor in Columbia plošče zelo čistoglasno...

Pensylvania Supply Co. Porter Block Bldg. Easton, Pa. Dept. 5.

Najboljše sredstvo za vzdržanje zdravja. Zahvaliti se imata H. H. von Schlicku glasovitemu prirodnemu zdravniku in izdelovalcu Bolgarskega Krvnega Čaja...

Eno veliko škattijo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja pet mesecev, pošljemo za en dolar kamorkoli. V Canado pa za \$1.20.

Marvel Products Co., 6 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. Pripomba: -Ako hočete pošiljati teva osigurati, pošljite 10c več.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK 538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstariji slovenski zdravnik, ki ima 26 letno prakso v zdravniški službi...

Na to je Kennedy s številnimi dokazali, da bodo mali konzumenti (delavci in mali obrtniki) plačevali plin mnogo dražje kot konzumentje (kapitalisti, tovarnarji in veletrgovci)...

Govornik je potem navajal, kdo tvori plinsko družbo. Roger Sullivan je pred kratkim naznanil, da je izstopil iz plinske družbe...

Govornik je na to imenoval kot delničarje obeh družb korporacijskega pravdnika Ettelona, župana Thompsona, demokratičnega političarja Schweitzerja in druge...

Ljudstvo je bilo pri raznih volitvah res v finem položaju. Če bi glasovalo za Schweitzerja, bi glasovalo za plinsko družbo...

Komur ti argumenti niso odprli glave in ob kljub temu glasoval za buržoazne kandidate, republikance in demokrate, temu ni pomagati, ker sam glasuje za svojo nesrečo.

Ta čudoviti fonograf igra vse velikosti plošče od 6 do 10 palev. Victor in Columbia plošče zelo čistoglasno, jamčen je dati popolno zadovoljstvo.

Pensylvania Supply Co. Porter Block Bldg. Easton, Pa. Dept. 5.

Najboljše sredstvo za vzdržanje zdravja. Zahvaliti se imata H. H. von Schlicku glasovitemu prirodnemu zdravniku in izdelovalcu Bolgarskega Krvnega Čaja...

Eno veliko škattijo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja pet mesecev, pošljemo za en dolar kamorkoli. V Canado pa za \$1.20.

Slovenska Narodna Prosvetna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. UPRAVNI ODBOR: Predsednik: John Vegrš, box 290, La Salle, Ill.

WADROBNI ODBOR: Jože Ambrožič, 351 box, Cantonburg, Pa. Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.

POBOTNI ODBOR: Anton Hrašt, 811-36th Ave., New Duluth, Minn. Jože Radšek, 679 box, Smithton, Pa.

VERNOVI UPRAVNIKI: F. J. Kern, M. D., 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. VSE DEMARNE KADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora...

UREDNISTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois. VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, ogled, se pošiljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Važno naznanilo. Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da smo pričeli s stavbiško obrtjo in se toplo priporočamo vsem Slovincem in Hrvatim v West Park-u.

POZOR ROJAKI! Naznanjam rojakom, da sem odprl trgovino s mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvalečno postregel po smerni cenil.

POZOR ROJAKI! Kadar potrebujete pisalni papir in kuverte s vašim imenom in naslovom tiskanim v ogljavju, vprašajte vselej za ceno pri meni!

AMČENA DOBRA VINA IN LIKERJI v čis. 1903 Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Telefon Canal 842.

POŠILJATELJEM DENARJA! Če vedno se lahko denar pošlje v staro domovino po brezličnem brzojavu in potem polite, toda sprejemamo ga je pod pogojem, da za vsak vojni mesec izplača s zamudo.

Dr. Koler je najstariji slovenski zdravnik, ki ima 26 letno prakso v zdravniški službi. Na to je Kennedy s številnimi dokazali, da bodo mali konzumenti (delavci in mali obrtniki) plačevali plin mnogo dražje kot konzumentje (kapitalisti, tovarnarji in veletrgovci)...

Govornik je na to imenoval kot delničarje obeh družb korporacijskega pravdnika Ettelona, župana Thompsona, demokratičnega političarja Schweitzerja in druge...

Ljudstvo je bilo pri raznih volitvah res v finem položaju. Če bi glasovalo za Schweitzerja, bi glasovalo za plinsko družbo...

Komur ti argumenti niso odprli glave in ob kljub temu glasoval za buržoazne kandidate, republikance in demokrate, temu ni pomagati, ker sam glasuje za svojo nesrečo.

Ta čudoviti fonograf igra vse velikosti plošče od 6 do 10 palev. Victor in Columbia plošče zelo čistoglasno, jamčen je dati popolno zadovoljstvo.

Pensylvania Supply Co. Porter Block Bldg. Easton, Pa. Dept. 5.

Najboljše sredstvo za vzdržanje zdravja. Zahvaliti se imata H. H. von Schlicku glasovitemu prirodnemu zdravniku in izdelovalcu Bolgarskega Krvnega Čaja...

Eno veliko škattijo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja pet mesecev, pošljemo za en dolar kamorkoli. V Canado pa za \$1.20.

PATENTI Zagotovljeni in zboljšani. — Ako imate dobro iznajdbo, pošljite nam risbo ali vzorec za brezplačno preiskavo in rascenoost o vrednosti za patentiranje. Alexander Dones 131 East 23rd St., New York, N. Y. Registrirani patentni advokat ali VICTOR BUILDING, Washington, D. C.

Brez zadnjega poglavja.

Spisal Jos. Kostanjevec.

Pri Sv. Roku je odbilo polnoči. Po ulicah so motno brlele svetiljke, okoli njih so plesale goste, velike snežinke. Tlak je bil umazan, sneg se je tajal ob njem in pod kapom so se poznali sledovi stopinj. Okoli vogalov je senerterja zavriščala burja. Bežala je sama pred seboj.

Čas se je nenadoma zbudil iz nemirnega spanja gospod Volec. Sklonil se je kvišku in se podprl z rokami. Njegove majhne oči so izstopile iz jamic, strmele so v kot. Glava se je nekotiko nagnila, ustnice so trepetale.

Prisluškoval je.

"Ali ne hodi zopet? . . . Bos je, in njegove stopinje so rahle . . . Ali čul sem jih vendar," je pomislil Volec.

Zaskripala so tla, zazibala so se komaj čutno. Kakor bi mu kdo izpodnesel roke, tako je padel gospod Volec v blazine, zasmijal je, a njegova usnca so bila napeta, čula so vsako stopinjo.

Stopinje pa so se bližale njegovi postelji, tihe, bose stopinje. In tla so škripala, komaj čutno so se zibala.

Gospod Volec je preplašeno zopet odprl oči. Iztegnil je roke pred sebe. Hotel se je braniti.

"Milost! . . . Čemu me preganjaš? . . . Sam si bil kriv, moje roke so nedolžne!"

A okoli njega je hodilo, bližalo se je vedno bolj.

Mrzel pot je oblił čelo gospodu Volcu.

"Pusti me! . . . Beži! . . ."

Stokal je starec, sree se mu je treslo v prsih, redki sivi lasje so se jezili.

Nočna svetiljka ob postelji je vzplapolala. Nekdo jo je hotel ugasniti.

"Pusti mi luč! . . . Vsaj luč mi pusti!" je kričnil starec.

Luč pa je vnovič vztrepetala, zazibal se je plamen kakor ob močnem prepihu.

"Ali ne veš, da ne morem živeti brez luči? . . . Usmilji se!" je tarnal starec in iztegnil roko proti luči.

Stopinje so se začele prav tik postelje, starec je preplašen unaknil roko.

"Ali me hočeš zadaviti?" je viknil hripavo. "Saj nisem kriv, dobro veš, da nisem kriv! Ali sem ti jaz potisnil revolver v roko? — Lažeš! Jaz nisem kriv!"

Luč je v tem hipu nenadoma ugasnila. Črna tema je nastala v sobi. Bose stopinje so se oddaljvale, tla so škripala in so se zibala.

V kotu so se stopinje zopet obrnile in neznanec je stopal vnovič proti postelji. Starec se je tresel, ni se upal dvigniti, da bi prižgal luč.

"In še za snaho sem bil dal te dni, da bi tvoja duša našla večni mir. A zato me preganjaš in mučiš ponoči! Ali je to hvaležnost? . . . Pusti me samega, beži!"

Burja je zunaj zatulila in na okno je zaskropilo . . .

"Huj, kako je hudo!" je zavpil starec ter skočil s postelje.

Začel je iskati vžigalice. Na nočno omaro jih je bil položil snoči. Njegova roka pa je preptipala vse okoli in okoli, toda vžigalice ni bilo.

"Padle so gotovo na tla," si je dejal in se sklonil.

Res, vžigalice so bile na tleh. Željno jih je pograbil in se dvignil. Toda z glavo je zadel ob kameniti rob nočne omarice in skoraj se je onesvestil. Zaječal je . . . stopinje je začul prav tik sebe. Roka mu je odrevenela, ni je mogel premekniti.

"In tvoji hčeri sem tudi večeraj pomagal. Glej, skoro bosa je bila in napol naga. Rumena je bila njena polt in lakota ji je gledala iz oči. Morda bi bila ostala kje za plotom, da ji ni priskočila na pomoč moja darežljiva roka. Morda bi bila morala prodati svojo mladost, da je nisem dvignil jaz. In zato me nadleguješ, zato mi zastrupljaš noči, da se vlačijo mimo mene kakor neskončna, temna večnost? Pusti me in beži!"

Starec je vzdihnil globoko in nekoliko mu je odleglo. S tresočo roko je prižgal luč.

"Eh, pozabil sem snoči, da bi nalil olja," je dejal, ko se je zasvetila vžigalica. "Zato je ugasnila. Glej, po nepotrebnem sem te obdolžil."

Izkušal se je nasmejati, a njegov glas je bil čudno votel in hripav.

"In vendar je napojnjena z oljem," je dejal, ko se je zasvetilo drugič.

Stimilo ga je zopet nekaj v notranjosti in preplašeno se je ozrl. Stopinje so odmevale po sobi semintja.

Vzplautela je zopet luč, starec je zlezal v posteljo.

Zagrnil se je čez glavo in se prekrižal. Teško je dihal, njegovo telo se je kričilo in vilo . . .

Polagoma, prav polagoma so se proti jutru oddaljevale bose stopinje. Starec pa je legel tačas spanec na oči.

Zunaj se je že delal dan, snežilo je in vozovi so zapostali po ulicah . . .

Komaj je vlačil Volec tuge za seboj, ko je stopal ob palci po mestnem tlaku proti svoji navadni gostilni, kjer je zajtrkoval skoro sleherni dan. Njegov hrbet je bil upognjen, njegovo telo je bilo trdno in izmučeno. Moral je semintja postati, da je ujel sapo, ki mu je uhajala. Palca se mu je tresla v roki, včasih je izpodrsnila ob polzernem tlaku. Njegovo oko je begalo nemirno po mimoidočih ter opazovalo obraze, ki so ga srečavali. Videti je bilo, kakor bi iskalo nekoga, kakor bi hrepenco po njem, da ga vidi. A ni ga bilo!

"Ponoči zopet pride," mu je dejalo nekaj, in starec se je ustrašil tega glasu.

"Prav gotovo pride! Takoj pride, ko odbije ura pri Sv. Roku polnoči . . ."

Starec se je zavil tesneje v svoj plašč ter o-prezno stopal dalje. Stresel je z glavo, hotel se je otresti takšnih misli.

Nekdo ga je pozdravil.

"Dober dan, gospod Volec! Ah, še tako čvrsti in zdravi! No, to je lepo. Častitam Vam!"

Odšel je dalje, a starec se je ustavil ter gledal za njim.

"Kdo je to?" je pomislil. "Nisem ga še videl, a on me pozdravlja. Sitno je to, ako človeka poznajo vsi . . ."

Na gostilniškem pragu ga je pozdravila natakariča, mlada, brhka punca.

"Dober dan, gospod Volec, nekam pozni ste danes. Drugi so že vsi notri."

"Vsi? Kdo vsi?"

Starec je bil zamišljen, ni se mogel spomniti, kdo so ti vsi.

"Ali me poznajo, dekle?"

"Seveda Vas poznajo," se je zasmejala natakariča. "Kaj bi Vas ne poznali? Kako čudni ste danes, gospod Volec!"

Pogledal jo je v obraz in takoj se je spomnil, kje da je. Preložil je palico čez prag in stopal mimo natakariče v sobo . . .

Pri okrogli mizi v kotu so sedeli trije gostje. Sivi so že bili vsi trije in plešasti. Privzdignili so glave, ko je vstopil Volec in s kimanjem so ga pozdravili.

"Danes ste jo pa dolgo potegnili, gospod Volec," je rekel penzionist Gabrovec, ko je Volec odložil klobuk in prisedel.

"Eh, blagor mu, kdor lahko dobro in dolgo spi," je pristavil trgovec Šiška. "Jaz na priliko že osem noči skoro ne zatistem očesa. Včasih sem zaspal vsaj proti jutru nekoliko, a zdaj je minilo še to."

"Kaj boš, Šiška, spokori se in ne odiraj ljudi, pa boš zopet lahko spal," se je oglasil upokojeni profesor Grba. Njegov glas je bil resen kakor v šoli, a njegovo oko je namežiknilo Volcu.

"Čista vest je najboljši morfijski prijatelj!"

Šiška je povsili glavo in ni odgovoril ničesar, neprijetno mu je bilo, da je slišal kaj takšnega . . .

Volec pa je skoro prestrašeno pogledal profesorja ter dejal tiho in plašno:

"Čemu pikaš, prijatelj profesor? Ali so Tvoje roke popolnoma čiste?"

"No, no, ne tako hudo, saj je vse samo le šala," je dejal Gabrovec. "Nazadnje bi se res še skregali, da ni pametnih ljudi med nami. Ali veste kaj novega, gospodje?"

Vsi se ozro v Gabrovec.

"Ne! Torej poslušajte! Saj ste ga poznali vsi, onega krepkega moža v najlepših letih, onega Bitenca z rdečim, okroglim obrazom, ki je bil agent pri trvdki Štrenarjevi. Ne! Skromen, vpluden človek je bil to. Čestokrat je sedel tamle pri oni mizi in srebal počasi svojo četrtinko. Četrtinko, saj veste, več se ni privoščil nikdar."

"Čemu tako dolg uvod? Kaj je z njim," vpraša profesor.

"Snoči se je ustrelil."

"Čemu?" vpraša Šiška.

"Čemu?"

"Bitenc je imel pravico, da je prevzemal denar za trvdko. Vrag ga vedi, kako se je zgodilo, da so zadnje dni prišli na sled, da je Bitenc poveril približno petsto kron. In Štrenar mu je zagrozil z ovadbo ter ga je tudi ovadil. Ko je potrkal orožnik pri Bitencu, se je ta ustrelil."

"Škandal, sramota! Za petsto kron ga je ovadil, feji!" je vpil profesor.

"S takšnim človekom na vislice! In pri tem Štrenar marsikatero noč samo na šampanjecu zapravi večjo vsoto! Feji!"

"Ali je bil Bitenc samec?" vpraša Šiška.

"Ne, oženjen je bil in zapuščal štiri nedoročale otroke."

"Imel je otroke? In za petsto kron se je šel streljati? To je neverjetno, to ni mogoče!"

"Fej . . . fej . . ."

"Komu feji? Štrenarju ali Bitencu?"

Volec je v tem času nemirno sedel na svojem stolu. Njegov obraz je blede, njegove oči so se izbulile in roke so se mu tresle. Teško se je dvignil, vzjel je klobuk in drsal počasi iz sobe.

"Kaj mu je?" vpraša profesor.

"Hm, kaj jaz vem? Čuden je bil že prej, ko je vstopil k nam. Mož se stara vidno, videli bode, da ga ne bomo imeli dolgo med seboj," odgovori Gabrovec.

"Tako, vidva torej pravita, da se stara, a jaz vama povem, da ga je pregnalo sedaj nekaj drugega odtod," pripomni Šiška.

"In to bi bilo?"

"Vidita, enak slučaj, kakor ga je povedal sedaj Gabrovec, se je pripetil pred več leti pri Volcu. Tedaj je bil Volec še mlad, polni življenja in vaju še ni bilo tukaj. Tudi tedaj se je pri Volcu ustrelil njegov agent Zabukovec in iz prav takšnega vzroka in je zapustil prav toliko otrok kot Bitenc."

"Ah . . . ah . . . Toda tam ga vendar ni ovadil Volec?" vpraša profesor zateglo. "Kaj takšnega si ne morem misliti o njem."

Šiška zmagaja z glavo in zaklopi napoli oči.

"Hm, kdo ve, kdo naj to ve, prijatelj profesor! . . ."

Hkratu so vsi utihnili, profesor pa je gledal skozi okno, ki se je mimo njega prav počasi in s težkimi koraki zibal Volec s sključenim hrbtom in upognjeno glavo.

"Kdo naj to ve?" je ponavljal za Šiško Gabrovec sam s seboj, tiho, komaj slišno.

(Dalje prihodnjā.)

Štrom Amerike.

V ORGANIZACIJI TESARJEV VRE.

Cleveland, O. — Thomas Dolan, predsednik tesarske lokalne organizacije šte. 11, je proti glavni predsedniku Hutchesonu izposloval sodnijsko prepoved, ki ga je brez preiskave in zaslišbe izključil. Sodnijska prepoved prepoveduje Hutchesonu suspendirati njega in lokalno organizacijo šte. 11. Ustanovil se je tudi odbor, obstoječ iz članov 17. lokalnih organizacij v Clevelandu, ki se zavzema za Dolana in nastopi proti omejitvi svobode govora v organizaciji, nepotrebnemu trošenju denarja in za odpravo posebnih privilegijev v organizaciji. Ker vsled razmer, ki sta jih vstvarila Hutcheson in eksekutiva ni višje instance, na katero bi apelirali prizadeti tesarji, mora pasti odločitev na sodišču.

Tesarska obrambna liga (Carpenter Defense League) v Clevelandu se obrača za podporo na vse tovaršice v deželi, da jo podpirajo v boju za odpravo somodrštva v organizaciji.

ŽELEZNIŠKI KRALJI ŽE PRIHAJAJO.

Chicago, Ill. — Ravnatelj železniških družb, ki imajo svoj sedež v Chicagu, izjavljajo, da je vsled razsodbe najvišjega sodišča peščala živa potreba, da povišajo tovarno voznišvo.

Iz Springfielda prihaja vest, da je bil v legislaturni zbornici stavljen predlog, da se voznišva za potnike poviša od 2 na 2.4c pri milji.

Železniški kralji ne skušajo le zvaliti troške za osemurni delavnik na ljudstvo, ampak hočejo pri tem napraviti še lep profit.

DRUŽINSKA DRAMA.

Chicago, Ill. — 40letni Charles Navin je ustrelil svojo 20letno ženo Almo, na to je pa proti sebi obrnil samokres in sprožil. Žena je bila na mestu mrtva, Navina so pa prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. Vse okolščine kažejo, da je bil Navin tako silno ljubosunien, da se mu je zmešalo.

Navin je bil natakar, ona je bila nastavljena v garderobi. Navin je kmalu pustil službo in nekaj časa sta živela od tega, kar je zaslužila žena.

Žena se je baje naveličala prehranjevati svojega moža in se je tajno odstranila. Nastanila se je na 1300 N. La Salle ulici in vložila je tožbo za ločitev.

Navin je iznašel, kje stanuje in obiskal jo je na stanovanju. Pričele so padati ostre besede in ko je žena dejala, da se ne vrne k možu, je sledilo zadnje dejanje drame.

TRJE UBEŽNIKI IZ JEČE UBITI.

Birmingham, Ala. — Patruja šerifovih pomočnikov je obkolilo David Overtona, morilec sodnika W. Thomas Lawlerja iz Huntsvillla in še dva druga kaznenca izmed šestih, ki so pobegnili iz okrajne ječe, in jih ustrelila. Štirih kazencev še niso dobili.

Overton, ki je bil preje sodni pisar v okraju Madison, je s pomočjo drugih kazencev razoborožil stražo v okrajni ječi in potem so pobegnili v avtomobilu. Takoj je bilo dano znamenje, da so kaznenci ušli in deset minut kasneje so jim že sledili deputiji v drugem avtomobilu.

Kaznenci so jetničarja Lavenderja zaprli v kuhinjo in mu vzeli ključce. Ječo so ubežni kaznenci zapustili skozi vrata, ki so vodila v stranko ulico. Po stranski ulici so bežali do Četrte ceste in 21. ulice, kjer je nanje čakal avtomobil, v katerem so nadaljevali beg.

PROTI SMRTNI KAZNI.

Jefferson City, Mo. — Governor Gardner je izjavil, da podpiše Whitakerjevo zakonsko predlogo, ki odpravlja smrtno kazen v državi Missouri.

RADI KRŠITVE SODNIJSKE PREPOVEDI SO BILI ŠTRAJKAJOČI DELAVCI OBDOJENI V JEČO.

Chicago, Ill. — Sodnik Baldwin, ki je izdal zelo ostro sodnijsko prepoved proti štrajkaščim krojaškim delavcem, je zdaj prve štrajkarje, ki se niso ravnali po sodnijski prepovedi obsodil v zapor.

Thomas Harmer, ki je bil kljub sodnijski prepovedi na stavkovni straži in je baje napadel nekoga stavkokaza, je prva žrtev. Obsojen je bil na 60 dni zapora.

MLAD AVTOTAT USTRELJEN.

Chicago, Ill. — 19letni Thomas Gebhardt, 17letni Bernard Milley in 17letni Salontore Sartosalli so ukrali avtomobil J. J. Murrayja na 620 S. Paulina ulica. Murray je kmalu dobil pomoč v nekem policajju in šla sta za tatovi, ki so na nju odprli ogenj. Policaj je potegnil samokres in streljal. Zadel je Gebhardta in Mulleyja. Gebhardt je umrl v bolnišnici, Mulleyja, ki je sin bivšega policajja, so pa težko ranjenega prepeljali v bolnišnico, prisilne delavnice. Tretjega tatu je policaj oplazil s količem prek glave.

FARMAR ZGOREL NA POLJU.

New Albany, Ind. 67letni farmer Christian Goeswein je požgal na svoji farmi plevel in divjo travo. Iskra, ki je odletela na njega, je vžgala njegovo obleko, ki je zgorela na njem.

Njegov sin Frank je zavpil, da oče gori kot baklja, in hitel mu je na pomoč. Ko je došel do njega, je oče že padel na tla in umiral. Bila je vsaka pomoč odveč.

DRAGINJA JE POVZROČILA DA JE OČE ODLOŽIL DELE.

Evansville, Ind. — Ivy Browna so aretirali, ker je odložil tri tedne starega sinčka pred domom nekoga bogatina. Brown je dejal, da mu je nemogoče skrbeti za družino vsled neznosne draginje in tako je nesel otroka tje, kjer ima vsega dosti v hiši.

ZABOJ JAJC JE SLUŽIL MESTO DENARJA ZA POROŠTVO.

Hutchinson, Kans. — Radi prehitre vožnje so aretirali farmarja J. J. Pavkratza. Farmar ni imel denarja, da ga vplača kot poroštvo, in zastavil je zaboj jajc kot poroštvo, da se zanesljivo zglati na policijskem sodišču.

ŽELEZNIŠKI RAVNATELJ PIPOROČA, DA PRIDEJO ŽELEZNICE POD ZVEZNO OBLAST.

Washington, D. C. — Robert S. Lawett, predsednik uprave Union Pacific železnice, je izjavil pred kongresnim odborom, da je najboljšje, če takoj postanejo železnice lastnina Združenih držav, ker je le na ta način mogoče dobiti potrebni kapital za razvoj železniškega omrežja.

NESREČNI GAZOLIN KOT NETIVO.

Severy, Kans. — Mrs. McKeel je rabila gazolin kot netivo in nastala je eksplozija, pri kateri je sama dobila hude opekline. Njena malenčka sta tako opečena, da bo eden umrl za opečeninami.

STAVKOKAZI SO IGRALI NEMIRE.

Philadelphia, Pa. — Kakšnih 300 zamorskih stavkokazev je izvalo rabuko z delavci, ki štrajkajo v tovarni Franklin Sugar Refining kompanije. Dve osebi sta bili nevarno obstreljeni, neki delavec je bil tako pretepen, da se je onesvestil, kakšen tucet oseb je bilo pa ranjenih.

PETNAJSTLETNI DEČEK JE REŠIL ŽENO V REKI.

New York, N. Y. — 47letna Mrs. Ellen Duffy je stala na pomolu East Riverja, ko je naenkrat izgubila ravnotežje in padla v reko.

15letni Ernest Febrich, ki je tam blizu igral košarno žogo, je skočil za njo v reko in jo kljub močnemu toku držal toliko časa usd vodo, da je prišla pomoč.

VODITELJI STROKOVNO ORGANIZIRANEGA DELAVSTVA PROTESTIRAJO.

Washington, D. C. — Gompers, predsednik in tajnik "Ameriške delavske asociacije" sta izročila Grogg tajniku justičnega departmanta protest, v katerem "Ameriška delavska federacija" protestira, da je najvišje sodišče pri vstavljanju ustavnosti glede Adamsonovega zakona izreklo, da je pri železniških uslužbencev skozi javne interese.

Voditelji delavske pravne sudišče zapustilo pot, ki je dala to nazadnjaško unanost.

SLABO STA NALETALI NA ŽENI, KI STA TOŽILI MORT.

Chicago, Ill. — Mrs. Ziegler je tožila svojega soproga, da je ne podpira. Njen soproga George je izpovedal, da soproga pije čez mero.

Margareta O' Bourke je tako tožbo dvignila proti soprogu Corneliusu. Soproga je povedal, da njegova žena daje na svojemu bratu, ki bi ga uporabil pri gospodinjstvu.

Sodnik Stelk je dejal: "Vsi so krivi, najbolj pa soproga. Soproga kaznujem vsako s \$50 dnevno globo in ju dam za eno leto v parolo. Soproga sta tudi pod parolo, da popravita svoje pogoje."

KAJ SE DOGODI V SUDNEM DRŽAVI.

Topeka, Kans. — V Wichita na kolodvoru Missouri Pacific železnice stala dva vozova, nabavljena pivom, ki sta bila na potu v kro državo. Vsled velikega železniškega prometa sta bila vozova držana na kolodvoru. Mejniki sta vozova stala na tiru, so prižgane duše in ju izpraznilo do njegove sodke. Železniški preiskujejo, prohibicionisti skrbijo vajo z glavo in prijatelji pivopredno smejejo.

PROHIBICIONISTI KANDIDAT PORAŽEN.

Madison, Wis. — Občinski tovalec Clyde A. Gallagher je šestem občinskem volilnem okraju dobil pri primarnih volitvah 199 glasov. P. E. Elver je dobil 537 glasov, Martin Loftsgaard pa 222. Oba sta bila nasproti kandidata Gallagherja.

PREDLOGA PROTI DRAGINI JE BILA POKOPANA V DRŽAVNEM SENATU.

Albany, N. Y. — Državni senat je s 33 glasovi proti 13 odklonil Gilchristovo predlogo, ki daje v tožbu New York pravico, da kupi za \$1,000,000 živeča ob času draginje in ga prodaja siromakom po nižji ceni.

RAD BI IZVEDEL.

za mojo prijateljico Mary Zarda doma iz Metlike. Pred par leti se je nahajala v West Allis, Wis. ko sem ji pisal leta 1914 iz Springfielda, Ill. Želim izvedeti za naslov le z osebne prijateljice. Prosim cenjene čitatelje, ako imate za njen naslov, da mi ga naznani ali naj se mi ona sama javi, za kar bodem zelo hvaležen. Moj naslov je Louis Pintar, P. O. Box 447, Painesdale, Mich. (March 23, 24, 25)

NAROČITE SI VISKO IN VINO.

za velikonočne praznike od dobroznane tvrdke BREMAN & OSGOOD 112 Fullerton St., Pittsburgh, Pa. Pšite po cenik, naročnice pošljite v koverti za odgovor. Pazite v tem listu na naš velikonočni oglas v četrtkovni izdaji.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, Ill. ki je izdelal načrt za gl. stavbo S. N. P. J. se priporoča Slovencem za izdelovanje stavbinskih načrtov. Tel. Franklin 2601 TEL. NA DOMU AUSTIN 2601